

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egyes évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt. 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

ELLENZÉK.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A népgyűlés után.

I.

A nagy garraul kezdeményezett és még több fontoskodással előkészített nemzetiségi népgyűlésen immár túl vagyunk.

Szombaton délelőtt, néhány rövid óra alatt lefolyt a gyűlés minden nagyobb rendezvarás és csendháborítás nélkül.

E tekintetben tehát az eredmény várakozáson felüli, mert aztaligreméltették, hogy a körülményekhez képest ilyen sima lefolyása legyen egy olyan vegyes gyűlésnek, a hol a legszájassabb oláh, tót és szerb népvezetők együtt tanácskoznak holmi „közös működési program” felett.

A gyűlés egyetlen tárgya a közös program egyáltalán nem provokált vitát, a min különben épséggel nem csodálkozunk, mert hiszen azt a 21 pontot tartalmazó határozati javaslatot már régóta kinyomatták, szétosztották, s ugyszólva jó előre gondoskodtak arról, hogy magában a gyűlésben ne z e t k ü l ö n b s é g még csak fel sem merülhessen.

Ezt pedig azzal érték el a vezetők, hogy a gyűlésre csak kipróbált hivatást hívták meg, a kik az előterjesztett határozati javaslatot betűről-betűre ismerték, s azzal mindenben egyetértettek.

A kirkól sejtették, hogy nincsenek velük egy véleményen, azokat meg sem hívták, sem be nem bocsátották a gyűlésterembe.

Hogy pedig igen sokan jöttek fel Budapestre mindhárom nemzetiséghez tartozók közül olyanok, a kik merőben ellentétes nézeteket vallanak, s a kik minden igyekezetük mellett sem juthattak be a gyűlésterembe, bizonyítja az a tömegesen aláírt Nyilatkozat, a melyben erélyesen tiltakoznak az ellen, hogy a népgyűlés tagjai az érdekelt nemzetiségek nevében és azokat kötelezőleg bárminő határozatokat hozzanak.

E tekintetben kétségtelen, hogy az egész gyűlés nélküli a törvényesség jellegét, a mennyiben a három tanácskozó nemzetiség vezetői, (ha ugyan ilyenekül elismérhetők) egyáltalán senkitől sem kaptak megbízást a gyűlés egybehívására, a napirend megállapítására és határozati javaslat előterjesztésére.

AZ „ELLENZÉK” TÁRGYJA.

1895. Augusztus 12.

Londoni vázlatok.

(Vége.)

Az omnibuszok konduktorai ezenkívül a legcsekélyebb borrávaló várása nélkül felsegítik meg lesegítik az utasokat, a kívánt helyen a leszállásra emlékeztetik s általában véve mindenkit udvarias bánásmódban részesítenek.

Érdekes alakjai az angol metropolisnak a különböző színházak szöveg-árusítói. A legtöbb színházban a színpot a belépőkör ingyen adják, a mely alkalmazott a színpotért ilyen helyen borrávaló fogadna el, az elcsapás veszélyének tenné ki magát. E helyett azonban az előadandó darab szövegét minden színház előtt rendesen kamass-korban levő fiúk különböző, a darab, vagy előadókra vonatkozó, dicsérő szavak kíséretében ajánlják. Emlékeztetés marad előttem a „Lyceum” szöveg-árusítója, a ki a szöveg ajánlása közben Irwingről, a londoniak elkönyeztetett bálványáról úgy beszélt, mint „századunk dicsőségéről”.

A pinczerek Londonban éppen úgy, mint Párisban igen figyelmesek s az egyszer megadott megrendelést úgy teljesítik, hogy többé nem kell őket figyelmeztetni. Bár nagytársa volna azt állítani rólik, hogy a borrávalót nem várják meg, mégis a számla kiigyeztetése után, minthogy itt is annak fizet az ember, a ki szolgált, nem állnak előtte követelőleg, mint akárhány continensi kollégájuk, hanem diszkrétul távoznak.

Az üzletemberek általánosnévéve szolidabbak, mint másutt. Alkatuk nem ismertek.

Ép úgy nem kaptak semminemű megbízást a vezető férfiak által egyoldaluan meghívott gyűlési tagokarra, hogy a gyűlésen mint az érdekelt nemzetiségek mandatáriussai megjelenjenek, azon bárminő határozatot hozzanak az érdekelt nemzetiségek nevében s még kevésbbé azokat kötelezőleg vagy azokra kiterjeszthetők.

Összegyűltek tehát mintegy 200-an, a nélkül, hogy bármi alakban igazolták, vagy csak megkísérlették volna igazolását annak, hogy mi czímen és joga léptek fel mint az illető nemzetiségek megbízottjai, vagy képviselői s mi joga határoztak el bizonyos dolgokat — mint az érdekelt nemzetiségek követeléseit.

Ennyiben tehát egyáltalán semmi fontosságot nem tulajdoníthatunk a szombati népgyűlés határozatainak, — mert azokat megfogalmazhatták volna akár Mangra, akár Polit ur, vagy Pap György, esetleg Russu Sirianul urak a saját ízlésük szerint mindennemű népgyűlés nélkül is s épen annyi fogantatja lenne az írásuknak, mint a milyen lehet a népgyűlési határozatnak.

Hogy tulajdonképpen miért kellett ezt az „egyhangulag elfogadott” határozati javaslatot épen most és épen ebben az alakban előterjeszteni és elfogadtatni, annak is meg van a magyarázata.

Éppen ma kezdi meg ugyanis ülését Brüsszelben az interparlamentaris kongresszus, a melyre — mint látjuk — nagyban készülnek a magyarországi oláhok, tótok és szerbek vezetői is (maga a nép azt sem tudja, mi fán terem a kongresszus) már most oda nem mehetnének ties kézzel — úgy eszelték ki, hogy az oláh sérelmeket valami formában közössé tesszik a szerbek és tótok sérelmeivel és az egyesített sérelmekkel kilépnek Európa elé megbizonyítandó, hogy az ők sorsuk felett most már Európának kell tanácskoznia, vagy is sorsuk jobbra fordultában Európa segítő kezének kell közreműködnie.

A budapesti népgyűlés e szerint egyszerű taktikázása néhány szerepelni vágyó férfinak, a kik a nemzetiségi sérelmekkel valóságos üzleteket csinálnak s minthogy a portékának a hazai piacon már nincs kelendőse — most már az Európai piacokat keresik fel az áruikkal, azon fellevebben, hogy ott

mint ujdonság, inkább kereslet tárgya lesz. Hogy ezt a céljukat elérék-e, majd a — vásárló tudósításokból megtudjuk.

A mi a szombati népgyűlésnek politikai jelentőségét illeti, — mi a legszorgosabb kutatás mellett sem vagyunk abban a helyzetben, hogy a kongresszus határozatait, vagy annak előkészítése és lefolyásában komoly számbavételre érdemes politikai mozzanatokat emelhesünk ki.

Politikai jelentőségét eleve kizárja az a körülmény, hogy a gyűlés tagjai három nemzetiség dolgában, róluk, nélkülük, vagyis megbízásuk nélkül határoztak.

Hogy egyébként sem tulajdonítható semmi komolyabb jelentőség ennek a nagy füsttel, de kevés tüzzel dolgozó népgyűlésnek, azt egy másik cikkben mondjuk el.

Politikai hírek.

Kállay Béni — alkirály. Kállay Béni közös pénzügyminisztert — mint Bécsből távozozzák — néhány nap előtt meglátogatta a Londonban megjelenő „Armenia” cz. lap szerkesztője, Minas Tserar tanár és közölte vele, hogy az örmény bizottság öt állította fel egyedüli jelöltül az Örményország igazgatására alkirályi hatalommal felruházandó főbiztosállásra. Kállay pénzügyminiszter köszönetének kifejezése mellett e tárgy komoly diszkusszióját határozottan megtagadta. — A látogató mindamellett megmaradt a mellett, hogy Kállay, a ki Bosznia oly kitűnő szakértelemmel kormányozza, az örményeknek egyedüli jelöltje és az is fog maradni.

Az iskolalátogató-intézmény reformja. Wlassich Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter levelét intézett közeletünk számos kiváló egyéniségéhez — köztük több ellenzéki országgyűlési képviselőhöz is — azzal a felhívással, hogy nyilatkozzanak, vajon hajlandók lennének-e valamely alsóbb fokú tanintézetnél az iskolalátogató tisztelet elvállalni. A miniszter az igen barátságos hangon tartott levelében kifejti, hogy nagy sujt kíván fektetni az iskoláknak olyan jeles férfiak részéről történendő ellenőrző látogatására, a kik díjazásra nem reflektálva, egyedül a tanügy ideális céljairól hajlandók a személyes fáradozásaikban nemes áldozatot hozni.

legnemesebb értelmében gentleman elem lakik, a tartozkodás önként érthetőleg nem lehet kellemetlen.

De, hogy az érem fényes oldala mellett, az árnyékosról is legyen fogalmam, a véletlen gondoskodott, előmbé vezetrén egy iparlovagot.

A nagy városokban s különösen Londonban nagy számmal élő chevalier d'industrie egyik mintaképével, a Londonban unalmas júliusi vasárnapok egyikén, a bécsi kávéházban úgy ismerkedtem meg, hogy a pinczértől magyar lapot kértem s ezt hallva a szomszéd asztalnál ülő kávéházi társam rögtön beszédet kezdett. Bemutatta magát, mint két tekintélyes fővárosi lap tudósítója s egy londoni lap rendes munkatársa s felajánlta magyar lapjait, melyeket ő, mint mondá, pontosan kap s ha kívánom legközelebb magával hoz.

Nem tagadom, jól esett egy intelligensnek látszó földimivel találkoznom s különösen örültünk egymásnak. Az én emberem külsőleg is olyan volt, mint egy londoni gentleman. Cylindert, térdig érő császárkabátot s kötött nyakkendővel viselt. Ugyanis ebéd idejéig, azaz esti 7 óráig minden londoni az ilyen toilette-ben látható, azután frakk a kötelező ruhaviselet.

Elégé intelligens bár kissé a hazájától több évi távolléttel indokolt magyartalanságban szenvedő előadási módja s az ajándékozás, a melyvel London előkelőségeiről beszélt, nem engedtek kételkednem emberem szavahihetőségében. Főképpen azzal nyerte meg bizalmamat, hogy figyelmeztetett a Londonban minden idegent könnyen érhető veszélyekre, iparlovagokra zsebtolvajokra. Bámultam azt a fölvilágosítást, a melyet a zsebtolvajok eljárására vonatkozó kérdésemre adott.

Egy szóval, rövid egy órai kávéházi beszélgetés után mi igen jó ismerősök let-

A 21. pont.

A nemzetiségek szombati népgyűlésén elfogadott „közös működési program” így szól:

1. Magyarország etnográfiai viszonyai-ból és történelmi fejlődéséből kiindulva, azt látjuk, hogy Magyarország nem olyan állam, a melynek egy népfaj nemzeti jellegét kölcsönözhetne, hanem inkább azt, hogy csakis a magyarországi népek összessége adhatja meg az állam jellegét és ezért a Magyarországon lakó oláhok, tótok és szerbek az adott etnográfiai viszonyból és Magyarország történelmi fejlődéséből a Szent István koronája országainak integritásának megóvása mellett mindama konzekvenciákat akarják levonni, a melyek az állami adminisztrációra nézve szükségesek, vonatkozással Magyarország egyes népeinek fenntartására és fejlődésére.

2. A magyar államnak az etnográfiai viszonyokból és a történelmi fejlődésből származott természete kizárja azt, hogy egyetlen egy nép, a mely még a lakosság többségét sem alkotja, az állami hatalom attribútumait magának tulajdoníthassa. Az állammal csakis Magyarország népeinek összessége azonosíthatja magát, a mint ez különben is a fennálló törvényekben ki van mondva. E szerint a magyar nemzeti állameszme, hogy ha az államiság attribútumaival egyetlen egy, a minoritásban levő népfajt akar felruházni és a többségben levő többi népfajokat az elbitorolt állami hatalom által szolgálva akarja tenni, nem egyéb, mint ellentmondás Magyarország etnográfiai viszonyainak és történelmi fejlődésének. Együttal azonban a többségben levő népfajok létfeltételeinek fenyegetése.

3. A már tényekkel is bizonyított fenyegető veszélyrel szemben a magyarországi románok, szerbek és tótok eddigi önálló nemzeti programjaik érintetlen fenntartása mellett szövetségre lépnek a célból, hogy minden törvényesen megengedett eszközzel oda-hassanak, hogy nemzetiségüket megóvják és azt remélik, hogy e szövetséghez csatlakozni fognak a magyarországi rutének és nemet is, mert ebben a szövetségben nincsen törvényellenes, sőt törvényes eszközökkel oda-töréskzik, hogy Magyarország viszonyait természetesen alapokra fektesse. Természetesen alapnak tekintendő a nemzeti autonómia a megyei beosztás tekintetében.

4. Ezen nemzetiégi szövetség nem zárja ki azt, hogy minden nemzetiség saját viszonyai keretében megfelelő fejlődésre ne törekedjék és a szövetségzett nemzetiségek ez irányban kölcsönösen támogassák egymást.

5. Magyarország nemzetiségeinek az általuk lakott vidékeken teljes szabadság biztosíttassék, úgy, hogy az illető autonóm kerületeken (megyék, városok, községek) az illető nemzetiségek nyelvét használja, egy a közigazgatási, mint a bírói hatóság. A mely megyét több nemzetiség lakja, azt könnyebb adminisztráció céljából nyelvek szerint kell kézrekeríteni.

6. Ebből az álláspontból kiindulva, az oláhok, tótok és szerbek a 1878-iki ugynevezett nemzetiégi törvénnyel meg nem elégedhetnek. Ezt a törvényt, úgy látszik, csakis azért alkották meg, hogy a külföld előtt ez-

zel bizonyítsák be a nemzetiségekkel szemben tanúsított állítólagos türelmességüket. Tényleg a törvényt nem tisztelik s az tökéletesen illuzórius. Mig azonban e törvényt fennáll, a szerbek, oláhok és tótok, mint törvényt, tisztelni fogják, azt követelik azonban az államhatalomtól, hogy velük szemben tisztelje e törvényt, sőt, hogy azt a nemzetiségek javára az egyenjogúsítás értelmében kibővítsék. Ha majd lehetővé tétetik a nemzetiségeknek, hogy a magyar törvényhozásban részt vegyenek, akkor a nemzetiségi törvény revíziójára fognak törekedni a már előbb körvonalozott nemzeti autonómia értelmében, különösen azt fogják követelni, hogy a magyar állam kötelességének tekintse az egyes nemzetiségek kulturális céljait minden részletükben államköltségen támogatni.

Magyarország nemzetiégi abban a szomorú helyzetben vannak, hogy a magyar állam törvényhozásában nem vehetnek részt. Minhogy Magyarországot kizárólag egy faj dominanciának tekintsek, a magyar államhatalom arra törekszik, hogy a parlamentet egy nemzeti állam képviseletének jellegével ruházza fel. Ebből az álláspontból kiindulva, Erdélyre nézve igazságtalan választási törvényt teremtettek meg, de a szűkebb Magyarországon divó választási törvény értelmében és oly formán vannak a választókerületek kijelölve és a választási lajstromokat rendszeren úgy állítják össze, hogy a nemzetiégi választók választói jogokat nem gyakorolhatják.

Maguknál a választásoknál a közigazgatási hatóságok oly horribilis pressziókat és erőszakoskodást fejtenek ki a nemzetiségekkel szemben, mint sehol sem a művelt Európában többi országaiban. Ilyen állapotok mellett a midőn a választói szabadság szent joga illuzóriussá vált, a szerbek, oláhok és tótok pártjai mint olyanok, egyelőre kénytelenek a választásoktól távol maradni.

8. Ezzel kapcsolatban az oláhok, tótok és szerbek szövetsége az általános, egyenes és titkos szavazási jogot kívánják. Továbbá a választókerületek igazságosabb beosztását, a közigazgatási befolyás mellőzését és az adóhátralék miatt a választói jog elvesztésének megszüntetését.

9. Minthogy Magyarországon egyesülési és gyűlékezési jog nem létezik és az ide vágó kormányrendeleteket kényük kedvük szerint magyarazzák a közigazgatási közegek, úgy hogy nemzetiégi egyesülések elé a legnagyobb akadályokat gördítik, a nemzetiégi szövetségre törekvő új, demokratikus szellemű egyesülési és gyűlékezési törvény megalkotása.

10. A mostani rendszer, az államhatalom önhatalmu intézkedései következtében teljesen illuzóriussá tette a törvény biztosította egyházi és iskolai autonómiát. Ezért a szövetség oda kíván hatni, hogy az idevágó törvényeket enztul tiszteletben tartsák és megfelelőleg kibővítsék.

11. Magyarországon az esküdtészek magasosztó intenciója kivételesen csakis saját ügyekben alkalmaztatik és az esküdtészi bíróságok székhelyeit szántszándékkal nem jelölték ki és a nemzetiégi sajtóúgyekben ellenszenves magyar esküdtészekkel itélkeznek, a kik a nemzetiségek nyelvében nem is jár-

félőrai séta után észbe jut, hogy sürgős dolgai vannak, ne vegyem rossz néven, ha azoknak elintézése végett távozok s nem reggelizhetik velem. A buszusás pillanatában kér még engedjen meg, hogy este legalább színházi jegyeket szerezzek ő be, legyek a színházban is vendége. Hiába fogadkozom, de végre is neki nem fog semmi sem kerülni, hogy meg ne sértsem, ebbe is bele kell nyugodnom.

Most jön azonban a java. Mikor már az estélyi tállkozás helyét is egy közeli kávéház helyiségében megállapítottuk, s félig egymástól elbuszultunk, a kezszerítés pillanatában egy kis szíveségre kér. Pontos politikai mozzanatok merültek fel, a szerkesztője elutazott, sürgönyöznie kell, erre kér délutánig két fontot, azaz 25 frtot.

Rögtön tudtam, hogy hányat ütött az óra. Egy ember, a ki adja a jómódu gavalért, a kinek következtetésen nincs névjegye, a ki beszélgetésünk alatt többször jön ellenmondásba maga-magával, a ki sem magyarul, sem angolul nem beszél, — úgy mint a hogy egy intelligens ember szokott, bárha két évig távol is van hazájától, mint állítólag ő is, mikor két fontot kér kölcsön egy idegetől, kit egy nap óta ismer, — az ilyen ember rendes körülmények közt, nem avval a szándékkal kér pénzt kölcsön, hogy azt megadja.

Pillanat alatt fölfogva a helyzetet, megdöntöttem azt, hogy megelőző estve cicero-nem volt, 5—6 frtot ez idő alatt elköltött, azt mondtam neki, két fontot nem adhatok, (tényleg nem is adhattam volna, mert következtelenen nem hordtam magammal sok pénzt) hanem adok egy fontot.

Kellettlenül, de belenyugodott. Megnézte mindkét oldalon az aranyat, s azon kijelentéssel, hogy nem hamis, zsebre vágta s távozott.

Ambar fogadást mertem volna ajánlani, garmond sora után 20 kr. fizetendő.

tasak — azt bizonyítja a nagyszabedű esküdt-széknek Kolozsvárra történt áthelyezése — így tehát ez az intézmény egyszerűen meg van hamisítva és a nemzetiségiek minden-vanul szilárdabb mozgalmá ellen irányul, a kik ilyenformán a sajtószabadságot nem is élvezhetik. — Ezért a szövetség azt kívánja, hogy a bíróságokat vagy tegyék át oly helyekre, ahol a kért tolmácsolás mellőzhető és az illető sajtó-termék eredeti nyelvén tárgyalható, vagy pedig tisztességgel meg egyáltalán az esküdtzéki intézményt és utasítsák a sajtóügyeket a rendes bíróságok elé.

12. Minthogy Erdélyben kivétel-törvény van a sajtóügyekre vonatkozólag és a szűkebb Magyarországon is korlátozva van a sajtószabadság kauzióknak által, ezért a nemzetiségi szövetség egységes, a sajtó-fel-tétlen szabadságát elrendelő törvényt kíván.

13. A nemzetiségi szövetség minden téren szabadságot kíván. Elsősorban tehát arra törekszik, hogy a fennálló felekezeti szabadsága megőrvessék. E célból minden törvényes eszközzel az egyházpolitikai törvények revíziójára fog törekedni, annyi is inkább, mivel azoknak éle az egyes népek nemzeti fejlődése ellen irányul.

14. A magyarországi nemzetiségek ér-dekeiket egy a korona által kinevezendő miniszter által képviselteni a horvát szlávok példájára, a kiknek érdekeit egy tárczanél-küli miniszter képviseli.

15. A tótok, szerbek és oláhok szövete-sége kitűzött céljainak megvalósíthatására egységes vezetést szervez — a szövetséges ügyeit egy bizottság intézi, a melynek 4 tagja oláh, 4 szerb és 4 tót.

16. E bizottság feladata a mozgalom erős szervezése, esetlő-re közös óvás emelése az államhatalom elnemzetlenítő poli-tikájával szemben.

17. A bizottság arra is fog ügyelni, hogy az egyes nemzetiségek között soha se szűnjék meg és mindent elbávitson, a mi a kölcsönös egyetértésnek ártalmára válhatnék.

18. Európa nagy közönsége helytelenül van a magyarországi nemzetiségi viszonyok-ról informálva. Ezért a bizottság arra fog törekedni, hogy felvilágosítólag hasson az európai sajtóban.

19. A kongresszus elhatározza, hogy időközönként összejön és a bizottságra bizza a hely és idő megválasztását, valamint a kongresszus egybeíását.

20. A bizottságnak kötelességévé téte-tik, hogy kimerítő emlékiratot készítsen a helyzetről — még a legközelebbi kongresz-szus előtt, a célból, hogy az ő felséghez a császárhoz és a királyhoz felterjeszhető legyen.

21. Ha a bizottság egybeívetelét megakadályozná, akkor a jelen programban kifejtett elvek az oláhok, szerbek és tótok nemzeti politikájának irányadó elvei ma-radnak.

Budapest, aug. 11.

Az oláhok, tótok és szerbek népgyűlése ma délelőtt folyt le a Nemzeti szálló ter-mében.

Röggel 10 órakor a terem igen érde-kes képet nyújtott. Hogy a látvány komoly-sága némiképp enyhített, néhány igen szép asszony tűnt fel a tenger sok férfi-alak kö-zött és a szálloda ablakaiból a terem felé szegeztet látósvék főleg ezekre voltak irá-nyítva.

Megszólt az elnöki csegettyű, melyet három öreg ur is kezdett.

A szerb csegettyűt Polit rázta meg, az oláhokét Illésfalvy Pap György, a tótokét meg Mudron. Mindhárom oly jó táblabírói alak, hogy szinte sajnáltuk őket nemzetiségeinknek tekinteni.

hogy emberemet többet nem látom, s eleinte nem is akartam a kijelölt kávéháza elmenni, de megmondolva azt, hogy a magyarok közt igen ritka az iparlovag, a megállapított idő-ben benéztem a rendez-vous helyére s vártam egy félórát.

Én nem csalódtam, az emberemet többé nem láttam, sem hirt, bárha ő czimemet is-merte, róla nem hallottam.

Azaz, a bécsi kávéházban, a hol először találkoztunk, a pinczértől kérdezősködve az én újságírómtól, hallottam annyit, hogy ritkán jár a kávéháza, még ritkábban fizeti meg, a mit elkölt, s foglalkozása, sejtésük szerint, akármiről inkább lehet, mint újságba való írás.

Ezt a külföldön élő journalistáink ér-dekében szükségesnek láttam itt megjegyezni. Az én emberem semmi egyéb nem, — mint iparlovag, a ki bizonyára már többeket be-csapott.

Okolás szempontjából az ilyen tapasztalatok közlése tanulságos szokott lenni.

Én, bárha rosszul esett az a tudat, hogy ha nem is magyar, de magyarként sze-replő iparlovagnak önkényes áldozata lettem, londoni angol barátam véleménye sze-rint is, aránylag igen olcsón szereztem olyan tapasztalatot, a melyhenek mások drágán jut-nak, s azt hiszem, e becses lap olvasói sem veszik rossz néven, hogy vázlataimat ez érde-kes alak bemutatásával fejezem be.

Carlo.

Itélet alatt.

E. Tregoningtól.

Az „Ellenzék” számára fordította: Amica

(Folytatás.)

(12)

V.

— Mit, Anna! Mags egy Bevan, egy hülsen szeretőt akar felkeresni? Valóban sze-

A kongresszust imával nyitotta meg Mangra Vasul. Hangulatos kis főházat mon-dott, melybe a rendőrség sem talált semmi kifogásolni valót. De a mikor ez igen ére-lyesen tiltakozott az ellen, hogy a kongresz-szus mélyen tisztelt jelenlevői magukat nem-zetiségi képviselőként gerálják, egy kis pi-szegés, mormogás és zugás volt erre a fele-let, de csakhamar betörődött a nagy kon-gresszus abba, hogy a magyar állam képvise-lője megéreztesse jelenlétét. A kongresszus azután állva hallgatta meg a királyhoz el-küldendő üdvözlő sürgönyt, megválasztotta az előkészítő 45-ös bizottságot és azután egy órány időre felfüggesztette tanácskozásait.

Egy óra alatt a Nemzeti szálló pinczé-rei temérdek krajczároka tettek szert a kör-ülrhordott vízért, mely hihetetlen mennyi-ségekben fogyasztódott el. Az idő mult, a kongresszusták túrelme azonban nagy volt. Végre egy négy óra felé harsányszetreszka és zsidó kiáltások jelentettek, hogy az elő-készítő bizottság megjelent.

Most következett a kongresszus tulaj-donképeni tárgya.

Szerbül, oláhlul és tótul felolvasták a nemzetiségek közös akció-programját, mely tíz pontban foglalja össze a közös íjajókat és kívánalmakat.

Az egyes pontokat óriási lelkesedéssel fogadták; különösen a mikor külön nem-zetiségi miniszteri állások szervezését emle-gették.

Polit e helyen úgy nekidüleszkedett a karszékből, hogy sokan már benne látták a jövő szerb minisztert.

Az esküdtzékek eltörlése is nagyon tetszett s az egyházpolitikai törvények re-víziója meg valóságos tapasztírtat támasztott.

A rendőrség a programot csak egy helyen kifogásolta. Ott, a hol Magyarorszá-g és Erdély integritásáról van szó.

— Ezt nem engedem meg! — kiált Chudy. Csak Magyarországot ismerék. Erdély nem külön fogalom már!

— Jól van, hát úgy lesz, csitította őt Polit, mire Chudy is belenyugodott.

A nemzetiségi szónokok elég tüzzel be-széltek, különösen az aradi Popu mutatott be oly szónoki ügyességet, mely arról tanusko-dott, hogy diszesebb publikum előtt is sike-reket aratott már.

A programnak vita nélküli elfogadá-sával kivették a kongresszus megfogát. Már nem volt egyéb hátra, mint három nyelven kihirdetni a kongresszus határozatát, mely a program elfogadását és a nemzetiségek egyesülését tartalmazta. Az elnökök igen sok-szor használták az alliance szót, mely ellen Chudy felszólt, kijelentve teljes energiával, hogy it szövetségeket nem költethetnek sen-kinek nevében, itt csak a jelenlevők beszél-hetnek és cselekedhetnek.

A mikor aztán az elnökség köszönetet mondott a jelenlevőknek az érdeklődésért, francia nyelven a fővárosi sajtónak is mon-datt néhány köszönő szót. Ezt az alkalmat megradta — a fővárosi sajtó megbízásából — dr. Jancsó Benedek hogy a nemzetisé-gek kongresszusán a magyar szót is érvényre hozza és olyan lelkes beszédet mondott a nemzetiségek hazafias köteleiről, hogy Polit már nagyon sajnálni kezdte, hogy egyuttal udvarias volt. Félbe is szakította a magyar szónokot azzal, hogy ő nem akar itt a sajtó-ról vitát provokálni, de az oláhok tovább kívánták hallani Jancsó Benedeket, a Jromán kérdés kitűnő ismerőjét a mi aztán ismét csinos kis zavarra szolgáltatott okot. A szer-bek és tótok Polit pártján álltak és lármájuk-kal megakadályozták, hogy a magyar szó-nok kellően befejezhesse a beszédét.

Ekkor történt, hogy egy tekintélyes oláh ott hagyta a termet ezzel a kiáltással:

rény leányka! És feltéve, hogy én hozzá vinném magát, és úgy találna, hogy maga most már nem becses előtte — még akkor is hibáztam?

Annát iszonyu félelem fogta el. Két-szer próbált beszélni, de gondolatainak a ki-fejezésére nem talált szavakat. Aztán fújda-lmas zokogásban tört ki.

— Oh, Albert, mondja meg az igazat, — megörült?

Ugy-e nem? Oh ég, csak ettől óvd meg őt! — kiáltá a leány egész testében resz-keve.

— Nem; rosszabb, sokkal rosszabb a mi vele történt! — mondá a doktor előre hajolva.

A leány egy pillanatra megkönnyeb-bültnek látszott. s egy mély sohajjal azt mondá.

— Ennél semmi sem lehet rosszabb, kivéve ha elfelejtett — és mást szeret — de ő azt nem tudná tenni soha.

— Azért nem szükséges mást szeretni ha magára ráunt; ő elfelejtette magát. Ő azt mondta nekem, hogy elvehetem; ő úgy beszélt magáról, mint az én tulajdonomról. Ő már azt is elfelejtette, hogy maga sze-rette őtet.

— Akkor megörült. Ezt én is tudtam a mult éjjel és az az előtt való éjszakán! Gyanítottam!

A maga sötét célzásai ezt jelentették; — eseklő szemeit felemelve halkan folytató — Albert, legyen jó irántam; mondjon meg nekem mindent; s kis kezét az ifju karjára tette, hogy meg tudjon állani.

Trevarnoe látta, hogy a leány gyötrelme nagyobb, mint a mennyit el tud birti: de a kínzó eszköznek még egy csavarását tar-totta arra nézve szükségesnek, hogy Anna vizsgálatáért és pártfogásért hozzá forduljon. Kinyújtotta a karját, hogy a leány arra tá-maszkodjék; aztán lassu hangon azt mondá:

— Anna, magán nézve rosszabb mint

— Hisz itt nincs is szólásszabadság! Ezek szájkosarat tesznek az emberre!

Bezeg nem akadályoz meg Polit ur egy másik szónokot, mikor az a nemzetiségi pörökben elítelt martyrokat dicsőítette, de Polit ur helyett ekkor Chudy is teljesítette a megróvási kalandot.

Egy nagy csomó üdvözlő sürgöny fel-olvasása után kellő rendben ért véget a hí-re nemzetiségi kongresszus, mely ekként folyt le a magyar fővárosban, a millenium előtt egy évvel, az urnak 1895. év aug. hó 10-ik napján.

Dr. Nagy Ferencz egyet. tanár szövetségi törvényjavaslat.

I.

Általános bírálata.

(Folytatás.)

Az sem utolsó esete az uszioráskodás-nak, mikor a kereskedő, gyáros, kinek sok napszámra van szüksége, a földmivesek és azok marháinak munka erejét pár évvel elő-re potomórt megvásirolja, úgy hogy az a munkás mindig egy pár évvel hátrálék-ban van.

Kinek van homlokára írva, hogy med-dig birja a munkát, ki tudja azt előre, hogy majd 2 év mulva lesz-e meg 4 ökre, mely-lyelgaz elvállalt munkát végezhesse. Ha meg-hal az előre felvett 2 évi munkabért az örkö-söktől a nagylelkű előlegező kegyetlenül felhajtja és a szegény család koldusbotra jut, azt sem tudja miért, mert a család fő is gyakran felesége is egész életében ember-feletti erős munkát végzett, pontos, szorga-lmatos volt, egy nagykereskedő házat szol-gált.

Ha ökrei düglenek el, úgy a család sorsa még rosszabb; mert a hátrálékot mint béres, mint napzámos kell, hogy lesszolgálja. Mindig kap annyit, hogy az éhhaláltól meg legyen mentve, de sohasem annyit, hogy is-mét marhas gazda lehessen.

Egy rut visszaélés ez a munka, erővel a testileg erős, de lelkileg fejletlen földmí-ves osztálytal.

Ha közjegyzői praxisomban nem tap-sasztaltam volna személyesen, ha mástól hal-lottam volna el nem hinném, hogy van ha-zánkban jó hírnevű szolidnak ismert pénzinté-zet, mely a falukban rendszeres ügynöki irodákat tart fenn, mely ügynökök sokkal gyalázatosabban fosztogatják a földmives né-pet, mint azok az usziorások, kiket a törvény keze utolérhet.

Olyan ember, kivel megtörtént adta rendelkezéseimre a következőket: 100 frtra volt szüksége. Az ügynök azért mert be-gegyezte, tőle 5 frtot vett fel. Azután külön 3 frtot, mert váltótát elküldötté állítólag 2-szer mindig 3—3 frtot, — mert megstorgette az után a félnek kezeivel magának kellett elmenni az illető pénzfőrráshoz, az ut-, fu-var-, napzám-vesztesség legkevésbé 5 frt, végre a bank egy pár alkalmazatjainál kü-lönböző czimeken egy pár forint és ekkor megkapta a pénzt, melyért 8% kamat, 2% kezelési díj és 80 kr. váltó-kiállítási díjat kellett fizetni.

A egy kölcsön-ügyletnél némcak egy-szer, de minden váltó megújításakor megcsik és mi mégis csudálkozunk, ha a föld népe szocialista és anarchista lesz.

Nem minden pénzintézet ilyen, de a legnépszerűbbek közül kerülnek ki ezek is. Tisztelet a kivételeknek.

Hogy általánosságban milyen téves fo-galmak vannak a közforgalomban, ezeket ve-lem történt ténnyel bizonyítom.

ha örült volna; édes gyermek, ő készakarva öntudatosan hagyta el magát. Drágám, jöjjön hozzám! Én szeretni és védelmezni fogom magát!

Anna némi gyötrelmessel nézett fel reá és hallgatva kért könyöröletet. Egy pillana-tig kövé látszott változni. Ekkor a doktor csendesen a keblére érezte őt borulni; örö-mében alig nézett a leányra; a mire vágyott, azt elérte; mit gondolt ő most egyébbel?

A leány oly csendes volt. Trevarnoe az új kincseire nézett és látta, hogy Anna el-volt ájulva. Gyöngéden vette az ölébe; a di-vánra fektette; úgy bánt vele, mint a leg-drágább kincessel minden földi adományok között — mely után nem sóvárgott többé — mert a sajátja volt.

— Nos, hogy van megelégedve Beván kisasszonnyal?

Az új ápolóné ottlété óta először törté-nét, hogy doktor Trevarnoe Edwint egyedül találta.

— Ha a föld kerekességét körüljárta vol-na érte, még akkor sem tudott ehhez hason-lót találni

Az Edwin areczán különös mosoly volt midőn ezt válaszolta.

— Ah, ez már jó! Az édes anyja attól félt, hogy ön az orvosokkal való felha-gyást meg fogja érezni; de úgy találom, hogy mióta Bevan kisasszony ápolja, nem volt szük-sége azokra.

— Nem; és éppen az előbb egészen fel tudtam állani — de meg ne mondja neki.

— Felállott — és egyedül? Oh, ha így haladt, nem sokára sétálni mehet!

De a doktor areczá nem volt oly derült, mint a szavai, midőn azt mondá:

— Mit gondol, nem volna jó egy kis villanyozást ismét megpróbálni?

— Nem bánom — mert a gyógyulás valódi okaúl egy alkalmas mentésre van szükségem. Doktor úr, én csak azt mondhat-

A hazai szövetségek központi hitel-intézete megbízásából egy faluba, honnan mintegy 40 ember által aláírt meghívó jött hozzám, kiszállok és a hitelszövetkezetet meg-alakítom. Harmadnap kimegy a járás főszol-gabírója és a szövetséget előkészítőit, igaz-gatóit és felügyelőit azzal akarja megpuhi-tani, hogy a szövetségi mozgalmat cserben hagyják, hogy „a szomszéd járásbíróság börtö-nét bővítik, hogy az igazgatók és felügye-lők kellő ellátásban részesíthetessenek.” Az eredmény az volt, hogy a cég-bejegyzési ké-rést visszavontuk, újabb gyűléseket tartottunk több ízben és az első ízben megválasztott igazgatók, felügyelők nagynehezen vállalkoz-tak a szövetséget vezetésére és az ma vi-rágzik.

A szolgabíró közbelépése ellensúlyozá-súl akkora munkát kellett ezen szövetségekre fordítani, hogy azzal legalább más községben megalakíthattuk volna a szövetségeket.

Hála Istennek, sokkal több olyan fő-szolgabíránk van, kik egyuttal nem takarékpénztári vezérigazgatók és igazán önzetlen, buzgó munkásai a szövetségi eszme nép-szerítésének.

Az sem utolsó mit egyik vármegyében a nagy kamatú dolgozó takarékpénztár, — melynek vezetői és részvényesei nagyrészen a vármegye urai tett: Minden községben hol az önszegélyező községi hitelszövetkezetet meg-alakították felmondotta az adósoknak az egész hitelt — nyomtatott körlevelekben, pe-dig 10% félvili törlesztéssel fizethették adós-ságaikat vissza. Csak ezért tette azt, hogy a kezdet nehézségeivel küzdő községi hitelszö-vetkezet nem lesz képes a megszorított adó-son segíteni. De képes lesz, mert képesnek kell lennie. Nem szabad túrni a szövetsézők egyetemének azt, hogy valakit azért, mert igazi hitelszövetkezetet alapított anyagi vagy erkölcsi kár érje.

Az adósok tartották fenn a takarékpénztárt ezek adták és fogják adni az igaz-gatóknak és többi javadalmasoknak gyakran civilista szerű tisztelet díjakat. Igazán értel-metlen eljárás épen olyan, mintha a házi or-vos csak azért nem akarná a család egy be-teg tagját tovább gyógykezelní, mert a csa-lád egyik tagja szintén az orvosi pályára lépett. Az orvost azért szigorúan megbüntetnék a takarékpénztártól az efajta dolgot el kell nyelni.

(Folyt. köv.)

Lukács Béla Zalathnán.

Zalathna, 1895. aug. 8.

Lukács Béla volt kereskedelemügyi mi-niszter Zalathna szülötte, f. hó 7-én érkezett szeretetreméltó családjával szokott üdülő he-lyére Zalathnára.

E kis bányaváros lakosságát már érke-zésének híre is örömmel töltötte el: hisz a volt miniszterben valódi atyját, jöltevéjét látja, meg is ragadta az alkalmat arra, hogy halálját, hodoló tiszteletét kifejezésre jut-tassa.

Megérkezésének estéjén 42 zalathnai polgár nemzetiségi külömbégg nélkül, egy-szível-lelkkel, fáklyát gyújtott s zeneszó mellett vonult ama egyszerű, de történelmi nevezetességgű ház elé, a hol Lukács Béla bölcsőjét ringatták, akkor, midőn a magyar a legszentebb eszmékért gigászi küzdelmet vívta.

Zalathna közönsége nevében főtiszt. Mo-soni Gyula gör. kath. lelkész üdvözölte Öcxelleniáját, mint Zalathna szülöttét, jöltevéjét, ki szírványával a város és vidéke anyagi és szellemi haladásának eszközeit meg-teremtve: egy szebb jövőndő hajnalát deri tette föl. A szép magyarsággal lelkesedéssel

tom; a villanyozást gyenge útsekkel már próbáltam.

— Bevan kisasszony villanyozta? Én nem adtam neki arra felhatalmazást.

— A mint látja, nem kérünk mindenre engedelmet.

— Jó, én felhatalmazom őnt, hogy Be-van kisasszonynak engedelmessédjék.

A hónap elteltével kétségtelennek bi-zonyult, hogy a Gilbertné fának az egész-sége rohamosan javult.

Minden érdem és dicséret az új ápoló-nét illette.

Gilbert ur az Edit odamenetelének az első napja óta valami üzleti dologban külföldön volt. Midőn visszajött és a fiát meg-látta, azt kiáltá —

— Fiam, alig ismerek rád, olyan vagy mint ha kicseréltek volna! — Miféle terem-tés ez az ápolóné, a ki ily sokat tett éret-tünk?

— Atyám, ő egy lady.

— Oh, tudom; mai napság már mind-nyájan gentryk vagyunk!

— Oh, de ő igazán az; minden szava és mozdulata azt bizonyítja! És ő nagyon szép — nagy barna szemei vannak.

— És azt hiszem, hogy használja is azokat egy kicsit.

— Oh, nem! — mondá Edwin türel-metlenül. Már mondtam atyámnak, hogy ő igazi lady.

— És csinos kis portéka ugy-e?

— Nem kicsi — magas, méltóság tel-jes — egy patriciusi szépség — magyarázta a beteg hévvel.

— Ah, egy olyan rátarti, a ki fenn-hordja az orrát?

— Várjon atyám a meddig meglátja — mondja a fia.

Én nem tudom őt leírni. Ő hidegnek és büszkeségnek tűnik, de midőn beszél, az

elmondott beszéde hatása meglátszott mind-nyájukon s midőn a harsány éljenzés véget ért Lukács Béla vette át a szót.

Az egyetértés, a kölcsönös tisztelet és szeretet erényeinek ápolásában látja öcxel-lenitája a város szebb jövőjének biztosítékát. Ha nem is állok most a hatalom polczán, bár jól megérdemlett nyugalomba vonultam — ugymond — valahányszor a város egy-egy nemesebb törekvésének megvalósításáról van szó — mindenkor bizton számíthatnak támo-gatásomra.

Meghatók voltak Lukács Bélának záró szavai: Isten őrangyalai őrködjének a város minden egyes családjá fölött, Isten áldása ki-sérje törekvéseiket.

A 2 sorban példás rendben föllílitott fáklyásmenet zugó éljenések között vonult el ama házról, a hol házáknak nagy fának szíve első dobant, hogy aztán magasatos eré-nyei, szíve jószágával megteremkenyítse a mi szíveinket is, hogy munkásságra, lángoló hazaszeretetre buzdítsa e város különböző nemzetiségű lakosait.

S.

Az ősmagyarokról.

Abból, az alkalmából, hogy gróf Zichy Jenő Ázsiában jár, hogy a magyarok őse-re-detét fölkutassa, Ung-hváry Vilmos, po-zsonyi mérnök, a Toldy-kör főjegyzője levél-ben azt a kérdést intézte a grófhhoz, mi le-het a főoka a magyaroknak Ázsiából való kivándorlásának.

A mérnök véleménye szerint kétségtel-nen, hogy évezredek előtt a Kaspi-Aral-Baj-kat tavak vidékét beláthatatlan erdőség bo-rította, a vízszervezet gazdasága pedig viruló rétek, mezőknek, viruló állattenyésztésnek és hatalmas közép-ázsiai népcsaládoknak képezte évezredek óta biztos alapját. Az erdőségek fokozatos kiirtása azonban mindent gyökere-sen megváltoztatott.

Homokszivatagok keletkeztek ott, a hol ezeltűt viruló rétek léteztek; a vízszervezet s ezzel együtt az évszázadok folyamában ki-fejlett földművelési csatornák tönkre mentek; az egykoron gazdagon termő föld nem volt képes többé eltartani népségét és azt kíván-dorlásra kényszeríté.

Tanulságos ezer év előtti dolgok ezek most is, kivált mikor a jövő évezred alapjait akarjuk lerakni.

Ajánlja tehát e történelmi és nemzet-gazdasági nagyfontosságú kérdésnek helyszini tanulmányozását a nemes gróf figyelmébe. — Erre gróf Zichy Jenő a következő közérdeklő levélben válaszolt:

Igen tisztelt mérnök ur! Pozsonyból f. év július 11-én kelt és Tifliszbe címzett le-velét Szentpétervárt aug. 2-án odaérkezé. semkor vettem és érdeklődéssel olvastam ab-ból nemzetgazdasági fejtegetéseit, melyekkel a magyaroknak őshazájukból való kivándor-lását megvilágítani igyekezik.

Érdeklődéssel és nagy figyelemmel vizs-gáltuk mi is a közép-ázsiai nemzetgazdasági viszonyokat, a viz- és hegyrajzi mostani ál-lapotokat, összehasonlítva a multtal s úgy találtuk, hogy valóban igaza van önnek ab-ban, hogy ott nagy változások mentek végbe az évezredek és századok folyamán, sőt még újabb időben is.

Hogy az Oxus (a mai Amu Darja) folyó

ember rabja kell, hogy legyen. Azonban ő szelid és érzékeny.

Gilbert ur egy kissé megjéjt midőn a fia, a ki ritkán talált a nőkben dicsérni valót, ilyen elragadtatással írta le az ápolónéját. De midőn Edit az ő egyszerű szürke ruhájában, hóféhér kötényjével és barna hajján csinos kis főkötőjével megjelent, félmele megszűnt. Hiszen ez egy nagyon tisztességes, jó arezu fiatal asszony volt! Még fodrot csipkét vagy szalagot sem viselt a ruháján!

Itt nem lehetett vesztélytől tartani.

Gilb-rt ur nyugodtan ment le; meg volt elégedve az örökösse gyógyulásával, és az ápolónéval, a ki azt elősegítette.

A beteg és az ápolóné a mellék szobá-ba lettek hívva villás reggelizni.

— Örülök, hogy Gilbert ur úgy találja, hogy maga sokkal jobban van, — jegyzi meg Edit, a mint a csirke stílet felvagni kezd.

</

az 6-korban a Káspi tengerbe szakadt s nem az Aral-tóba, mint manapság, az köztudomású dolog.

Hogy a Zerasán folyó még nemrég az „Amu Darja vidéki homok pusztákat öntözte” s manapság már Bokkhar városát is ritkán kap belőle vizet, mert Szamarkand és vidéke felhasználja — azt a helyszínen észleltük, — és láttuk a vízhiánya miatt nem rég elhagyott faluknak romjait Bokkharban.

Ezeket és hasonló nemzetgazdasági jelentőségű szempontokat mindenestre figyelembe kell venni és kellőleg mérlegelni a magyarok kiutazásának kutatásánál s hogy igen tisztelt mérték ur ezekre érdekes és tanulságos fejtegetéseivel, felhívta figyelmünket, fogadják azért szíves köszönetemet és hazafias viszontválaszleteinket, a melyekkel vagyok régi tisztelője gróf Zichy Jenő.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, augusztus 12.

— **Király-látogatás.** A kolozsvári szept. 22-ki királylátogatás alkalmával Ő Felsége elszállásolása ügyében Kolozsvárt járt szombaton este Brankó, az udvar szállásmestere. A király — mint már említettük — a főtéri Bánffy-palotában fog Kolozsvárt időzése alkalmával tartózkodni. E célra a Bánffy-ház főépületének lakosztályaihoz a kir. törvényszék használatából is átvesznek 4 szobát, 8 szobát pedig a Nagy Gábor közp. szállodájából rendeznek be a környezet részére. A király szállásmestere Ferenczy Árpád városi szállásbiztossal mindent tüzetesen előkészített a Felső és udvara elhelyezése végett. Brankó szombaton este elutazott Zentára.

— **Ő felsége kolozsvári látogatása** alkalmával reggel 1/2 8 órakor fog megérkezni a kolozsvári pályaudvarba. A felség Kolozsváron fog reggelizni, melyhez a thelit Nagy Gábor közp. szállodája fogja szolgáltatni. A király reggel 9 órakor szent misét hallgat a főtéri r. k. templomban. Az isten tisztelet után fognak következni a kihallgatások.

— **Szépülő Kolozsvár.** Magán házaknál a Nagy-utcában, Hid-utcában, Főtéren s a város főbb utcáiban a házak homlokzatait, kapu aljait, üzletek kirakatait, vakolják, meszelik, festik. Igyekeznek mindenki, hogy szép külsőt nyerjen háza vagy üzlete a király látogatás alkalmával. Helyesen cselekesznek, tegyen így mindenki. Azonban a hatóság is tegye meg a szükséges szépítési munkákat s főleg tegye járhatóvá a főbb utcákat czudar rosz kövezetét.

— **Fiakkeresek vizsgálata.** Panaszt vetünk egy vidéki urtól a miatt, hogy a kolozsvári fiakkeresek használhatatlanok. A kocsi rongyosak és piszkosak, kellemetlen belé ülni. A lovak többnyire pusztulók félben levő kimustrált gebék, alig bírnak mozogni. A kocsisoknak egyrésze tudatlan; sem hajtani nem tud, sem a várost nem ismeri. Ezelőtt három évvel szigorú szemlét tartott a hatóság a kolozsvári fiakkeresek kocsjai, lovai, kocsisai és azok öltözte felett. A meg nem felelőt kizárta a hatóság az üzletből. Intézkedjék a város most is sürgetően, hogy neközzák özönvíz előtti szentes bárkák, kimustrált beteg lovak, rosz kocsisok a bérkocsisokra szoruló közönséget.

— **Nincs fillokszera.** 1. A helybeli szőlőhegyekben immár a Tarnay és Szentgyörgyi személyében kiküldött bizottság — négy heti szigorú kutatás után befejezte a fillokszera vizsgálatot — s tett jelentést szerint e rémletes állatkának semmi jelét sem találta. E hét folytán a belső kertekben végzik dolgukat. Ohajjuk, hogy sikertelen legyen továbbra ez ügyben történő fáradozásuk.

A szőlős kert tulajdonosait pedig kérjük, bizalommal nyitni fül kertejék ajtaját kutatóink előtt s a mennyiben lehetséges személyesen jelen lenni a vizsgálatnál.

2. Nincs fillokszera, de van peronospora (szőlőragya) bőségesen. S eljöttnek látjuk idejét, hogy komolyabban gondolkozzunk szőlőtulajdonosaink e veszedelmes ellenséggel való megküzdés módszairól felől. Vegyünk példát egy pár belátóbb társunktól, a kiknek idejében főszenvedett szőlője oly gyönyörűen áll s ilyekezzünk megtenni mindent, hogy jövőre mindannyian hasonló szüreti örömmel nézhessünk elébe.

— **Telefon a színházban.** Csaknem minden testület, minden jelentékenyebb üzlet be van már kapcsolva a kolozsvári telefon-hálózatba, a színház azonban még mindig nincs bekapcsolva. A közönség köréből nyilvánuló ohajtásnak adunk kifejezést, a midőn ennek nevében felkérjük a színház igazgatóját, Ditrói Mór urat, hogy a színházat az általános telefon-hálózatba bekapcsolatni szíveskedjék. Hisszük, hogy Ditrói igazgató, a ki a közönség ohajtását a legnagyobb előzékenységgel mindig teljesíteni igyekezzet, ezt a kifejezést juttatott kívánságot is teljesíteni fogja. —

nyival inkább, mert a színház üzleti érdekeit is előmozdítja általa.

— **A kir. államvasutak igazgatóságától** vett értesüléseink alapján felhívja a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek figyelmét a budapesti északi főműhelyben a f. év II. felében összegyűlt ócska vasak eladása iránt kibocsátott pályázati hirdetményre. Az ajánlat f. évi aug. hó 27-én déli 12 óráig adandó be. Bővebb felvilágosítást ad a kamara irodája.

— **Vasut Hideg-Szamosra.** Két hét múlva hozzákezd a kolozsvári közúti vasut tulajdonosa mint engedményes, a kolozsvár—hideg-szamosi vasut nyomjelzéséhez. Azután hozzákezdnek az építéshez, s így a vasut, mely rendes vágányu vicinális gőzvasut lesz, már tavaszra kiépül.

— **Uj házfőnök Kolozsvárt.** A minoritaszerzet kolozsvári társbázi új főnököt nyert. Értesültünk szerint házfőnökké e rend kormányra Dr. Jánosy Dömién, volt rendfőnököt választotta meg, kibén Kolozsvár társadalma egy kiváló tagot nyer. Az új házfőnökről írják Aradról a következő érdekes epizódok:

Érdekes jelenet volt az a magyarországi minorita-tyák szegedi naggyűlésén, mikor dr. Jánosy Dömién, a volt provinciális, a ki kilenc esztendeig teljhatalommal dirigált az ország különböző pontjain levő tizenhat rendház s néhány száz szerzetes fölött, a szavazás után elhagyta helyét s átadta kormányzó székét a fiatal Csák Csirjének, a ki a minorita atyák akaratából most az ő utódja és neki is parancsolója lesz.

Az új provinciális udvariasan megkérdezte elődjét:

— Hova akarsz menni, fiam?

— A hová akarod, atyám. Megelégszem mindennel.

— Elmennél Kolozsvárra házfőnöknek?

Az új provinciális a legjobb állást ajánlotta föl az egykori provinciálisnak, a ki hajlott az ajánlatra s köszönettel elfogadta az új állást.

Dr. Jánosy Demjén mint történetíró is ismeretes, de mint provinciális is marandó érdemeket szerzett magának a rendházban.

— **Esküvő.** Somlyai Mihály kolozsvári kereskedő, szombaton délután, tartotta esküvőjét Hantz Margit kisasszonnyal Hantz György iparos leányával. Az esketést Herepei Gergely ev. ref. lelkész végezte.

— **Vasárnapi csendélet.** Nem azokat a csendeleket értjük, midőn a nyugalmas lelkeletű piktorok kagylót, gyümölcsöt összehajtogatnak vízfestékkel és ezt csendéletnek nevezik. — Hanem olyanféle monostori csendeletről akarunk szólni, melyben pangának és bicskák játszó a főszerepet. — Monostor tájéka csak nagyon ritkán csendes. Tegnap egy kolozsálabb verekedésnek volt a színhelye. Ennek aztán híre ment, a fáma nagyitva tovább adta, mint az a provinciális, ki egy kis halat fogott is ebből végre szájról-szájra járván, cethal lett és végre a halász is azt hitte, hogy cethal fogott. A tegnapi verekedésből is lassanként véres verekedés, egy halott, két halott, három halott lett lassacskán, ma reggel a víznél a szobaleányok csak arról a rémes esetről beszéltek, hogy két katonát és egy oláht a gyónverték. Persze itt is a cethal csak egy kis csukát jelentett. Kedélyes nézet eltérés volt a szoldateszka és a k-monostori bennszülöttek között egy kicsit összeverekedtek és aztán a mentők, rendőrség, pattollon keresztül ment le az isteni béke. Az összekocczás mint másik tudósítónk kiegészíti táncban a leányok miatt történt. Az oláhok megharagudtak a hadfiakra s elverték őket erősen. Két honvéd katonának levágták a fülét teljesen. Kettő gyengébb sérülést szenvedett. Egy monostori oláhnak a száját a százugtól az állág hasították. Ezt ma állították a mentők elé. Nem engedte az oláh, hogy varrják. Több oláh kisebb sérülést szenvedett. A rendőrök nem tudtak rendet csinálni. A katonaság kellett, hogy kivonuljon.

— **A csatornázás és a közúti.** A kolozsvári csatornázási munkálatoknak sok hátránya van a közúti vasut, mert annak közlekedését beszűkíteni sem lehet, áttenni sem lehet az utca más oldalára. Mindannyiszor, a hányzor a csatornázási munkálatok vezetői szerencsétlenségük a közúti vasut közlekedésébe hozza, meggyűl a bajuk. Alá kell támasztani a pályát s nehezen és költségesen haladhatnak a munkával. A közúti sem vette szívesen azt, hogy sinjei alatt ki kaparják a földet és így ebből kifolyólag nagyon barátságos indulat a két vállalat között nem létezhetett. — A csatornázási szerződés pontozatából kifeleedték azt, hogy mi legyen a közúti vasut alatti munkálatokkal? — Ennek következtében szombaton d. u. gyűlésre jöttek össze ebben a tárgyban és Sigmond Dezső elnöke alatt a csatornázás vezetője megállapodásra jutott a vasutigazgatósággal. Ennek értelmében két részre osztják a munka-többlet költsége s egy részét a vasut-igazgatóság fogja viselni.

— **Vad bugdista.** Tegnap este egy vad-kereső társaság vonult be Kolozsvárra Szamosfalva irányából. Az egyiknek kedve ke-

rekedett a külközép utcában lövöldözni. Meglőtt egy kutyát s a kilőtt gőbéc meg-sértett egy gyereket. A kerék-párosok viseljük magukat illően a városban. még azon esetben is, ha — vadkereszek.

— **Szomorú hír.** Mátyás Józsefné, sz. érsekvári Gyarmathy Borbála Kolozsvárt meghalt.

— **Személyváltások a honvédségnél.** Nemessági Szvetics József cs. és kir. altábornagy, a Ludovika akademia parancsnok legközelebb nyugugalomba vonul. Nyugdíjazás iránt való kérvényét már be is adta. Utódján Csesznák Benő ezredes a 73-ik honvédgyalogdandár volt parancsnoka van kiszemelve. Pókay János cs. és kir. altábornagy a budapesti I-ső honvéd kerület parancsnoka a közel jövőben szintén megválni szándékozik a tényleges szolgálatól. Ugyancsak a nyugállományba lépni szándékozik nagy-egedi Roza Bertalan cs. és kir. tábornok a 82-ik honvéd gyalogdandár parancsnoka. Utódául Bihar Ferenc ezredes, a miskolci honvéd gyalogezred parancsnoka van kiszemelve. A nevezett ezredes távozását után Wolnhoffer Emil alezredes veendő át az ezredparancsnokságot. A honvédelmi miniszter parancsoltítja Sauter Gáspár huszárnagy legközelebb csapatszolgálatba vonul és átveszi egy lovas osztályparancsnokságát!

— **Gróf Károlyi Gábor afférja.** Megemlékeztünk már arról a kinos ügyről, mely a főváros egyik előkelő vendéglőjében, a Drechsler éttermében folyt le és a mely gróf Károlyi Gábor kiváló detektiv tehetségéről tett tanúbizonyságot. Lehetetlen nem csodálkoznunk a gróf ur finom izlésén, hogy megengedhetők vélt egy tisztán magántársalgást nem csupán ellesni, hanem abból kifolyólag botrányt is provokálni. E kinos ügyre vonatkozólag a gróf ur által inzultált Kereskényi Gyula plébános ur a következő levelet küldötte a lapoknak:

Tekintetes szerkesztő ur!

A Pesti Hírlap mai számában „Gróf Károlyi Gábor és a prépost ur” című közleményre vonatkozólag szíveskedjék megengedni, hogy az abban foglalt téves állításokat helyreigazíthassam.

Tény az, hogy az én folyó hónap 8-án az Andrássy-ut Drechsler-vendéglőjében ebédtem dr. Hortoványi József képviselő és dr. Bein Agoston ügyvéd urak társaságában. Beszéd közben Deutsch-Chászár-féle dráma is előfordult. Én csudálkozással fejeztem ki a fölött, hogy az irodában lévők, a midőn látják, hogy Chászár revolvért vesz elő, gyávan a szekrények mögé bujtak, a helyet, hogy a tettest megragadták és ártalmatlanná tették volna.

Én ezt mondtam és nem azt, a mit a Pesti Hírlap tudósítója nekem imputál.

Majd a párt politikai viszonyokra térünk át. Én mint mindenben, úgy a politikában is konzervatív vagyok és szeretem a következetességet. Soha sem helyeseltam, ma sem helyeslem a pártváltoztatásokat. Ebből kifolyólag elítélőleg nyilatkoztam Eötvös Károly urnak szerepléséről. Felhoztam, hogy tudtommal Veszprémben ígéretet tett, hogy nem lesz a polgári házasság mellett — és később adott szavát megszegte. Eötvös Károly ur ezen politikai viselkedéséről beszéltem én, nem pedig az ő személyéről, azt mondván, hogy ez nem tisztességes politikai, hanem gaz politika.

És a magunk asztalánál, magunk közt beszéltem és nem is gondoltam rá, hogy gróf Károlyi Gábor ur, a ki a szomszéd asztalánál ült, abba bele fog kötni. — A gróf ur jónak látta beszélgetésünkbe beavatkozni s az én személyemet a legsértőbb kifejezésekkel illetni, azt kiáltván át a mi asztalukhoz: gaz a ki mondja.

Erre és a sértést viszámondottam s mert nem tudván kiesoda az, aki a mi privát beszélgetésünkbe is beleárta magát s mert ő se be nem mutatta, sem pedig meg nem nevezte magát, én a névjegyet dobtam az asztalára és társaimmal a legnagyobb megütökzettel eltávoztam.

Nem fűzők a gróf ur viselkedéséhez kommentárt. A vélemény szabad nyilvánítása mindenkinek szabad joga alkotmányos állam-ban gróf Károlyi Gábor urnak is, de nekem is. És ha bárki is ebbeli jogomban háborgat biz én nem maradok adós.

Az egész dologban a mit röstöllek az, hogy a Pesti Hírlap tudósítója engemet valami inkarnátus antiszemita rajzol — pedig hát én izraelita polgártársainkkal nagyon szépen megvagyok.

Tisztelettel kész szolgálja

Kereskényi Gyula

érdi esperes-plébános.

Még csak azt említjük meg, hogy dr. Bein ki az említett affér alkalmával szintén ott ebédelt a prépost társaságában, ma provokáltatta gróf Károlyi Gábert, de mint halljuk, a gróf urban most már nem a detektiv, hanem a zenei talentum tört elő és tatarodót fuvott.

— **A milliomos gyilkosa.** Haupt Albert bpesti vizsgálóbíró szombaton újabb vallatásra fogta Chászár Károlyt, Deutsch Lajos gyilkosát. A vizsgálóbíró előtt folyton azt hangoztatja, hogy nem előre megfontolt szándékból ölte meg a milliomot, csak akkor érlelődött meg benne a szörnyű terv a mikor látta, hogy a jogos követelést nem akarja kiegyenlíteni, ridegen tagadta meg kérelmének teljesítését. A gyilkos minden szavára vigyáz, meggondol minden szót, mielőtt kimondja s tervszerű védekezése az elő-re megfontolt szándék beigazolására ellen-

irányul. Mikor a meredek lépcsőkön felhozzák a vizsgáló bíró elé, a két fegyveres őrközött csüggedten lépked, de a vizsgálóbíró ajtaja előtt egyszer kiegyenesedik, valami különös merev tekintettel néz az ajtóból jobbra-balra, mintha várna valakit. Ma délután három óráig tartott a kihallgatás s kijelentette a bíró előtt, hogy védőügyvédről kíván gondoskodni. Chászár családja iránt a bírőn is felébredt a szánalom. Könyöradományokat gyűjtöttek a család részére, hammarosan összegyűlt 800 forint. Ma pedig előkelő ruházatu ur jelent meg a rendőrségnél s 4000 forintot akart deponálni Chászár családja részére, de nem fogadták el a pénzt, az ismeretlen, a ki nem akarta megmondani nevét — az ügyészhez utasították.

— **Uj tisztikard.** Már a nyolczvannas évek elején megkezdtek a hadseregnél és mintkét honvédségnél, a fényes tárgyak, fegyverek kiküszöbölését; a csatokat és más a főszereléshez tartozó fényes tárgyakat vagy bórrel vagy lakkal vonták be míg a fegyverek fényes aczél csöveit feketére vagy barnára éttették. Csak a tisztí és lovassági kardok maradtak meg fényesnek. Mint értesültünk a hadsereg vezetősége komolyan foglal-kozik a kardhüvelyek átalakításának a gondolatával. A tisztí és lovassági kardok mind-ammellét még egy ideig megmaradnak használatban de a kardhüvelyeket valószínűleg már legközelebb barnára vagy feketére fogják éttetni.

— **Katonai brutálítás a gyakorlótéren.** A füzési fátelenen — mint az „Arad és Vidéke” írja — megdöbbentő jelenetek voltak tanui a környékbeli lakosok. Ott tartja gyakorlatait mostanában a honvédség. Márta János, a most Nagyváradon gyakorlatozó borosjenői 3-ik zászlóalj első századának őrmestere — úgy látszik — megirigyelte a przemysli eset hőségét, Diószegi őrmesternek gyászos végű dicsőségét. A fátelen közelébe eső gyakorlótéren, mikor a bevonult póttartalékosokat vezényelte, annyira elragadta heve, hogy Nyika János póttartalékos puskatüszál fejbe tette. Nyika elest és két óráig fektett a földön eszméletlenül és egy szállították be a katonai kórházba, a hol most súlyos betegen fekszik. A humánus tisztikar körében nagy fölhabordást keltett az őrmester barbár bánásmódja a ki ellen megindították a legszigorubb vizsgálatot.

— **Az eszéki tüntetések.** Eszéken szombaton daczára a polgármester felhívásának, újabb színházi botrány volt. — A horvát diákok ugyanazt tették, mint minap: az iparos ifjakal és csöcselékkel szövötközve, tüntetést rendeztek. A tömeg a színház előtt gyűlt össze és kilencz óra felé fülsiketítő zajban. lármában fityűlésben tört ki. Feltízkor a tüntetés elérte a tetőpontot: a tömeg tojásokkal kövekkel rohadt gyümölcsössel ostromolta a színházat és a nézőtéről kimenőket is inzultálta mikor végre a honvédség megérkezett. A katonaság parancsnoka rohamot fuvatot, mire a pillanat alatt mogtisztult az utca. Ezzel a tüntetés véget ért. E demonstrációk következtében a Eszéken élő magyarok ma látogatott gyűlést tartottak melyen egyhangulag abban állapodtak meg, hogy egy magyar olvasó és társaskört alakítsanak.

— **Az oláh Panama.** Szegedről írja tudósítónk: A szegedi hatóság mély megütökzéssel fogadta Szeged jogi képviselőjének az Oláh Panama tárgyalásáról küldött amaz értesítést hogy a vizsgálóbíró, a bűnügy előadója kijelentette neki, hogy a szegedi vesztegetésekre vonatkozólag részletes, hiteles és politikai pártokat kompromitáló adatok foglaltatnak az egyes iratokban. Ezeket eddig delegált bírák tanulmányozták Szeged jogi képviselője csak a tárgyalás után tekintetheti meg az iratokat. Miután az ügy — sajnos — ilyen komolyra fordult, a polgármester minden ezután érkezé utáni értesítést fölbon-tatlanul fog áttenni a főispánhoz, a fegyelmi hatóság fejéhez.

Színház.

(Knr.) A szombati és vasárnapi estéti — és a nézőteret Solymosi Elek, a pesti népszínház jeles komikusának vendég szereplése töltötte be. A közönség finom izlésű színházlátogatóinkból állott, s így Solymosinak finom, diszkrét, természetes komikuma, kidolgozott jelenései a nyílt színen is zajos tapsokra ragadta a publikumot.

A szombati estén jeles előadásban a Veteránok Bereczik Árpád fővárosi életképét adták, mely életképnek elég jó, de fővárosinak már kevésbé az. — De bőségesen felbuzog benne a komikum, mely sokszor lapossá válik, de ezt Solymosi alakítása meglehetősen távol tartotta.

Az előadás a jelesebbek közül való volt s mintha a vendég szereplése bizonyos törekvése ragadta volna a „régicsontokat” is. Soltz Paula, ki Julius szerepét csak hirtelen vállalta el, szépen játszott és jól énekelt. — Pintér szerepében (Viola) a játék tulnyomó volt, a mi gyöngébb oldalát képezi és kitűnő maszkija mellett leginkább tulzása lépett előtérbe. — „Szerémi, Vendrei, Hegedűs a veteránok szerepeiben jók voltak és a két utóbbi jeles rögtönzők is bizonyult.

A főfigyelem természetesen Szarkaláb Hugó veterán generális ábrázolója, Solymosi felé fordult, kit zajos tapsokkal fogadtak.

— Az alakítása jeles volt. Lassan ébreszti fel a nézők figyelmét, de mindinkább erősebben. A groteszk határain járó szerepének merev formáit elsimította, a tulzásokat egyszerű, disztigvált eszközeivel feloldotta. A komikus szerepeket nem tulzósan komikussá teszi, — mint pl. kolozsvári kollégái, hanem igyekszik a humor magaslátára emelkedni, mely a hatás vadászást kizárja és a komikum hangjába érzelmes elemeket is bevegyit. Feleségével való „széktölési” jelenete olyan objektív művészzettel volt megítszva, hogy azt akartuk megnézni a színlapon, nem-e valamelyik molieri vigjátékot élveztünk végig.

Az éneklésében is ez a tartozkodó, alig begombolt intelligencia nyilvánul, mely épen előkelőségével tud legjobban elbájozni. Kupléiban sziporkázó szellem és marró guny uralkodik s a kettő talán legjobban az „atikai só” czime alatt foglalhatjuk össze. A közönség folytonosan megújráztatta dalait melyek közül a legnagyobb hatást „nemzeti-ségi kuplé”-ja érte el:

A kongresszusos Vaszi

Hirdetési magát,

Hogy jó hazafissággal

Szolgálja a hazát.

De sokszor történt már az,

Hogy mást árult a bolt,

Mint a mi kinn a firmán

Fennén hirdetve volt.

Mondjuk rá, hogy jujuj,

Vagy: Dutey drákuluj.

Fjáh, fifikusnak kell lenni,

A nélkül nem megy semmi.

Vasárnap Rákosi Jenő 5 felvonásos népdramáját adták: „Magdolnát”, mely pazar cselekvényével, ötundatos drámai összeközlésével és megrázó tragikumával az újabb „mésés romantikának” legerőteljesebb szülötte. A tegnapi előadás valóban jeles volt, a közönség a felvonások végén stürin tapsolt a ki Solymosyt, Hunyadi, Megyerit, a kisebb szereplők közül Szentgyörgyit, Magyar-szyt, Gerő Linát, Beregit.

Hunyadi Margit és Pintér drámai erővel játszótták a szerelmes Magdát és Laczit, kiket a tragikum a legnagyobb szerencsétlenségekbe juttat. Hunyadi megrázó erővel játszóttá Magdolna szerepét.

Solymosi Siskó Ferdinándot adta művészi befejezettséggel. Itten intelligenciájának nagy tere jutott, mert a hebegő jegyző, majd hordár szerepébe olyan finom lyrai és érzelmes elemeket vegyített, hogy eltévesztette a közönség orgánumait: a nevető izmok mellett még a legtöbbszór a szívet indította meg. A közönség nyílt színen is stürin megtapsolta a jeles művészt. Megyeri elemében volt. Kisebb szerepekben jól megállották helyeiket Makróczin és Láng Etel is.

A két előadás rendezése, összvezetősége mindinkább növeli bizalmunkat az adminisztráció iránt is.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Holnap, kedden, augusztus 13-án.

Uj diszletekkel, fényes kiállítással először:

S Z A M Á R B Ó R.

Nagy látványos tündérije 12 képben.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Az „Ellenzék” 178-ik számának nyílttéri rovatában Gergely Kálmán tollából közlemény jelent meg, melynek tartalma elejétől végéig füres rágalom és légből kapott koholmány. Én Kolozsvárt csak egy ízben voltam, midőn a Berliini mű és ipar-kiállítás igazgatóságának okleveleit átnyújtottam.

Nekem oklevélért, vagy kitüntetésért soha senki egy fillért sem fizetett, díjat csak a megbízó fél képviselőteért vettem fel, mert irodám kizárólag a kiállító képviselőtevel foglalkozik. A mi pedig a kitüntetés illeti, dicséretére legyen mondva a kolozsvári iparosoknak — hogy 400 kiállító közül — ezek tárgyai tüntek fel leginkább, magától értetődik tehát, hogy a jól megérdemelt díjat elnyerték.

Hogy a kiállítás tényleg létezett, ezt mindenki — akár a kiállítás igazgatóságától, melynek irodája „Unter den Linden 16.” Berlinben létezik, akár pedig a berlini „Polizei Directio”-nál megtudhatja.

További polemikába nem bocsátkozom, hanem Gergely Kálmán ellen a sajtó útján elkövetett becstelenséért és rágalmazásért — jogtancsotom által — a sajtópórt megindítottam.

Kelt Budapestén, 1895. aug. hó 8-án.

HERCZEG SÁNDOR.

*) E rovat alatti közleményekért sem mi felelősséget nem vállalunk a Szerk.

Sz. 17.163—1895.

558. (1—3)

MEGHÍVÓ

a Királyhágón inneni Kerületi Tüztoltó-szövetség összes tagjaihoz.

Alfölrött Tanács a m. kir. Belügyminiszter ur 34.473. V—10.—1892. szám alatt kelt rendelete alapján, valamint a Kolozsvári Önkéntes Tüztoltó-Egyesület 17.163—1895. tan. szám alatti kérelme következtében a Királyhágón inneni Kerületi Tüztoltó-szövetség összes tagjait folyó évi Augusztus hó 18-án (Vasárnap) délelőtt 10 órakor, Kolozsvárt, a Városház nagytermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel megívja.

Együttal felhívjuk a szövetséget alkotó tüztoltó-egyesületeket, hogy a szövetségi közgyűlésre, a szövetségi alapszabályok értelmében, szabályszerű írásbeli meghatalmazással ellátandó képviselőket küldjenek ki, megjegyezvén, hogy a képviselői megbízó levelek a közgyűlés kezdete előtt a polgármesteri irodában bemutatandók és átadandók lesznek.

A közgyűlés tárgyai:

I-ször: határozathozatal, esetleg a szövetség további fenntartása, vagy feloszlása tárgyában;

II-ször: utóbbi esetben határozat hozatal a szövetségi vagyon hovatartozásáról.

Tájékoztatásul megjegyeztetik, hogy minekutánna nevezett szövetség működése már évek óta megszűnt és a szövetségnek sem tisztikara, sem elnöke nincs: a fentjelzett rendkívüli közgyűlés alólírottak vagy helyettesének elnöke mellett fog megtartatni.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsától, 1895. évi augusztus hó 10-én.

Albach Géza,
kir. tanácsos, polgármester.

Sz. 3817—1895.

557. (1—3)

Pályázati hirdetmény.

Az újonnan rendszeresített gyurkuczai (bélesi) körjegyzői állomás betöltendő lévén, arra ezennel pályázatot nyitok.

Ezen körjegyzőséghez Gyurkucz községe a bélesi prédiával tartozik, valamint a bélesi fűrésztel, mely utóbbi körjegyzői székhelyül van kijelölve.

A körjegyző javadalmazása: évi 400 frt fizetés, 80 frt lakpénz, 60 frt szolgatartási átalány, 60 frt utazási átalány és 50 frt irodai átalány.

Ugyanez alkalommal pályázatot nyitok a meregyói, valamint a székhelyi körjegyzőségben újonnan rendszeresített két segédjegyzői állomásra is.

A segédjegyző javadalmazása: évi fizetés 300 frt, lakpénz 80 frt, utazási átalány 120 frt, mely utóbbiért köteles az anyakönyvi kerülethez tartozó községekbe, az anyakönyvvezetés eszközölése céljából, hetenként kétszer pontosan (megjelenni) kiszállani.

Pályázni kívánókat felhívom, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ban foglalt képességi bizonyítvánnyal, erkölcsi bizonyítvánnyal, az eddigi alkalmazását igazoló főszolgabírói bizonyítvánnyal, valamint a magyar és román nyelv tökéletes birását igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérésüket hozzám augusztus hó 21-éig multhatatlanul adják be.

A választás Gyurkuczán (Bélesi telepen) augusztus hó 23-án délelőtt 11 órakor, Székelyön augusztus hó 24-én délelőtt 11 órakor, Meregyön augusztus hó 28-án délelőtt 11 órakor fog megtartatni.

A megválasztott körjegyző, illetőleg segédjegyző köteles lesz állását szeptember hó 1-én multhatatlanul elfoglalni.

A b-hunyadi járási főszolgabírótól.

Bánffy-Hunyad, 1895. évi augusztus hó 8-án.

KERTÉSZ,
főszolgabíró.

Sz. 2955—1895.

552. (2—2)

Pályázati hirdetmény.

Kolozsmegye tekei járásába kebeleztet Teke nagyközségben megürlt aljegyzői állásra pályázatot nyitok.

Javadalmazás: évi 400 frt fizetés és 50 frt szálláspénz; magánfelek érdekében tett munkálatokért a szabályrendeletben megállapított díjak.

Pályázati kérések az 1883. évi I. t. cz.-ben megkivánt jegyzői minősítés, s ezen kívül a német nyelvben jártasság beigazolásával hozzám 1895. évi augusztus hó 20-ig beadandók.

A választás 1895. évi augusztus hó 21-én délelőtt 10 órakor Teke község házánál fog megtartatni.

Teke, 1895. évi augusztus hó 6-án.

Dr. Hegedüs,
szolgabíró.

Sz. 2940—1895.

544. (3—3)

Pályázati hirdetmény.

Kolozsvármegye tekei járásában újonnan rendszeresített m.-erkedi körjegyzői állomásra pályázatot hirdetek.

A körhöz M.-Erked, Szász-Akna, Barátfalva és O.-Solymos községek tartoznak.

Javadalmazás: évi 400 frt fizetés, 80 frt lakpénz, 170 frt utazási-, szolgatartási- és irodai-, valamint 150 frt irnok tartási átalány.

Pályázók hozzám folyó hó 20-ig beadandó kérvényeikben igazolni tartoznak minősítésüket, életkorukat, erkölcsi magaviseletüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket.

A választást folyó hó 21-én délután 3 órakor fogom M.-Erkeden megtartani.

Az állomás folyó évi szeptember hó 1-ig elfoglalandó.

Tekében, 1895. augusztus hó 4-én.

Dr. Hegedüs,
szolgabíró.

Sz. 4617—1895.

Kolozsmegye kolozsvári járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

Kolozsvármegye köztörvényhatósági bizottságának 1895. évi július hó 2-án tartott közgyűlésében a feleki és fejrődi községi állások rendszeresítése tárgyában hozott határozatát a nagymélt. m. kir. Belügyminiszter ur idei 62.425. sz. rendeletével jóváhagyván, ezen állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen évi 400 frt fizetés, 80 frt lakpénz, 60 frt szolgatartási-, 60 frt utazási- és 50 frt irodai- (iroda-szerek, fűtés, világítás) átalánnyal javadalmazott állások valamelyikére pályázni kívánnak, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a értelmében felszerelt és sajátkezűleg irt folyamodványaitak f. évi augusztus hó 25-ikéig hozzám annyiival inkább nyujtsák be, mivel a későbbben beérkezett pályázatokat figyelembe venni nem fogom.

A választást Felek községében folyó évi auguszt. hó 27-én, Fejrődi községben folyó évi augusztus hó 29-én d. e. 10 órára tűzöm ki, megjegyezvén, hogy a megválasztandó községi jegyzők állásukat már folyó évi szeptember hó 1-éig multhatatlanul elfoglalni tartoznak.

A kolozsvári járási főszolgabírótól.

Kolozsvárt, 1895. évi augusztus hó 4-én.

Hankó Veress Károly,
főszolgabíró.

556. (1—3)

ELADÓ ÜZLETI ÁLLVÁNYOK,

polezos, fiókos és üveges szerkezettel.

Egy 2-ös számú Wertheim-szekrény.

Megtekinthető e hó 15-éig és értekezhetni:

a volt Tompos Mihály-féle üzletben,

Hid-utca 17. szám alatt. 559. (1—3)

Ő Felsége a király Kolozsvárra jövele ünnepélyére

szükséges

dísz magyar-ruhákat

készít a legszebb kivitelben:

CZIRÁKY ALAJOS,

m. kir. csendőrségi szárny-szabó és a m. kir. államasutak tisztii egyenruha szállítója,

Aradon, Hal-tér 12. szám.

Kivánatra rendelések felvétele véget személyesen megjelenek.

560. (1—2)

Ő Felsége I. Ferencz József királyunk

legmagasabb látogatása alkalmára

diszítések eszközölésére.

A király fogadási előkészületeknél

legegyszerűbbtől a legfényesebb

diszítés

eszközölésére vagyok bátor föl hívni a nagyérd. közönséget.

Zászlók, czimerek kaphatók.

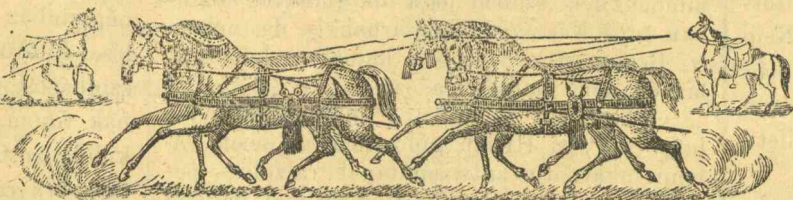
Árjegyzék és költségvetéssel szolgálok.

Teljes tisztelettel:

548. (2—2)

BERÁN ANTAL,
ARAD, Szabadság-tér 20. sz.

Jelenleg „Angol királyné”-szálloda 12. szám alatt.

BENYOVSITS ISTVÁN

legnagyobb szíjgyártó üzlete,

Kolozsvárt, Hid-utca 16. sz. (Erzsébet szállodával szemben.)

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

szíjgyártó üzletemben

bármintemű e szakmához tartozó tárgyak dús választékban, szabott és jutányos ár mellett kapható.

Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidékre, a legpontosabban, kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek; ugyszintén javításokat is.

Kiváló tisztelettel

451. (7—10)

BENYOVSITS ISTVÁN,
szíjgyártó.

Vidéki megrendeléseket, ugyszintén javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árral teljesítek.

GAZDASZT

KERESTETIK

most azonnali vagy szeptember 1-seji belépésre.

Nős és több évi szolgálati bizonyítványokkal rendelkező, mely beküldendő.

Czim a kiadó-hivatalban.

550. (2—3)

MEGÉRKEZETT!

személyes jelenlétemben a „Fókutó”

egész frissen töltött

„ELŐPATAKI VIZ”

Megrendelhető:

saját lakásomon, 50 üveges ládákban, literes vagy fél literes üvegekben.

547. (2—5)

BENIGNI SAMU.

„BORSZÉK”

(Csikvármegye, Erdély.)

Előrangú gyógyfürdő 900 méter magasságban (2750 láb) magasságban, beláthatlan ősfenyveseknek alsóbb szervezektől mentes régiójában.

Borszék gyógytényezői: havasalmi klímája, tiszta ozonidus levegője páratlanul puzdag bőségű; kitűnő gyógyerejű, vasas és más vegyi összetételű borviz-ivókutai, számtalan szénsavas hideg lobogó-fürdői, vasas lápfürdők, szénsavas melegített kád-fürdők, fenyőlevél-fürdők, jól berendezett hidegvíz-gyógyintézet, massage és villamozás.

Borszék a hazai és külföldi orvosi tekintélyek által javálva van: mindennemű verszegénység, sápadt kór, gyomor- és bélbántalmak, emésztési zavarok, a vese és hólyag idült bántalmainál; tüdővész testalkatuknál föllépő száraz köhögés, vérkőpés, tüdőfűrészhurut, idült hörgő- és gégehurut ellen; idegbajoknál, női betegségeknél; tulhízás, Scrofula, Rheuma, köszvény ellen, izmalmányok felszívódására és így is mint hatalmas, edző, erősítő.

Borszék kitűnő üdítő hely.

Egyetlen fürdő sem dicsekedhetik közel és távolban annyi kellemes kiránduló helylyel, mint Borszék.

Borszéken a fürdőidény kezdete június hó 15-én, s vége szeptember hó 15-én.

Utazás Borszékre: A borszéki fürdővendégek szállítását gyorskocsi vállalat eszközli, melynek kényelmes fogatai az ujabban kötött szerződés értelmében a szász-régeni vasúti állomástól Borszékig és Borszékől vissza Szász-Régenig egy nap alatt, váltott lovakkal, meghálás nélkül szállítják a vendégeket. E gyorskocsik július hó 1-től augusztus hó 31-ig (fürdő-idény) még vendég hiányában is naponta közlekednek.

A június 15—30. és szeptember 1—15. (elő- és utó-idény) szintén a gyorskocsi vállalat van a vendégek szállítására kötelezve.

A gyorskocsikra (egyes ülés vagy egész kocsi) előjegyzést tehetni vállalkozóknál.

Levél- és sürgőnyezim: Miklós Görög Szász-Régen. — Vitéldíjak szabályozvák.

A világhírű borszéki víz modern töltő-gépek által fölfogva, dugaszoltatva, őserje teljében hozatik forgalomba.

A borvizre vonatkozó megrendelések Lázár és Verzár céghez Brassó inténdők, mint kizárólagos elárusítókhoz, mely cég a rendeményeket a borszéki és helyi raktárakból készséggel, jutányos áron kiszolgáltatja.

Magánosok kisebb megrendeléseit alantirt igazgatóság is teljesíti. Minden megkeresésre prospektussal, kimerítő értesítéssel szolgál az igazgatóság, vagy Dr. Szilvássy János fürdő-orvos.

Posta és távirat helyben.

Borszék, 1895. évi július hó 1.

485. (11—15)

A fürdő és üzlet igazgatósága.

LEGFELSŐBB KITÜNTETÉSEK.

Páris 1867. Havre 1873. Bécs 1878. Páris 1878. Páris 1889. Chicagó 1893. Lyon 1894.

Dr. J. V. BONN
PÁRISI

SZÁJVIZE.

A legelső orvosi tekintélyektől a legmelegebben ajánlva, felülmulthatatlan, mint Antiszeptikus fogtisztító-szer. Megtisztítja a szájüreget, mesterséges fogak és betétek anyagát nem támadja meg, a lehelletet szagtalanná teszi és nagyon kellemes illatot hagy hátra.

Dr. J. V. Bonn fogpasztáját vagy fogporát együtt használva, a fogak hófőhérek lesznek, anélkül, hogy a szer ártalmukra volna.

A szájavíz üvegben:

65 kr., 1 frt, 1.75 kr., 3 frt. 1/4 lit.
5 frt, 1/2 lit. 9 frt.

Fogpaszta 1 frt 25 kr. Fogpor 75 kr.

Nagy raktár Ausztria és Magyarország részére. 443. (7—7)